

Облкүсскомда болгаш ВКП(б) обкомунда

1950 чылда колхозтарның тудуг талазы-биле социалистиг чарыжының түңнелин дугайында

Область Советиниң күекеми болгаш ВКП(б) обкомунун бюрзу 1950 чылда колхозтарның тудуг талазы-биле социалистиг чарыжының түңнелин дугайында чугаалажы көргөш, доктаатканы болза:

- 1. Чуртталга бажыңдарының тудуг планын 125 хуу күеседил башкылар бажыңын, инек болгаш хой калаазын тудуп алган Тес-Хем районда Жданов аттыг колхозту (колхозту даргазы эш Биче-оол, парторганизация секретари Шыдраа) колхозтарның тудуг талазы-биле социалистиг чарыжының бир дугаар черин алган деп санаар. О: колхоз колхозчу суурну чаагайдырарының, балысаңдыктерин тударының болгаш бажыңдарын кыдын акылдарын эки чоруткан. Жданов аттыг колхозна ВКП(б) обкомунун болгаш облкүсскомунун шилчир Кызыл тугун тыспыр.
2. Чаңгыс ай хевир-биле 27 чуртталга бажыңдарын, башкылар бажыңын, тараа складын, 616 баш мал кирер кажааларын тудуп алган Таңды районда «Победа» колхозту тудуг бригадын (бригадир эш Дайырбан) колхозтарда тудуг бригадаларының тудуг талазы-биле социалистиг чарыжының бир дугаар черин алган эки тудуг бригаданы деп санаар. «Победа» колхозту тудуг бригадынга ВКП(б) обкомунун болгаш облкүсскомунун шилчир Кызыл тугун тыспыр.
3. Улуг-Хем район (ВКП(б) райкомунун секретари эш Шаңгыр-оол, рай күекеми даргазы эш Кызыл-оол) тудуг ажылының талазы-биле болгаш чуртталга бажыңдарының, бугурүлгенин болгаш культу-амыдыралдын тудугларының планын өске районнардан эки күесеткен-даа болза, мал кажааларының тудуг планын күеседирин хандырбаанын болгаш тудуг ажылының куду шынарлыгын демдеглээн.
4. Моон адаанда колхозтарда тудугнуң эң эки акылдакчыларын ВКП(б) обкомунун болгаш облкүсскомунун Хүндүл бижик-биле шаңнаар болгаш оларга акшаның шаңналын тыспыры болза:
Биче-оол Иргит Очур-оолович—Тес-Хем районда Жданов аттыг колхозту даргазы — 500 рубль;
Санчат Чооду Дамбаевич—Тес-Хем районда Жданов аттыг колхозту тудуг бригадынның бажыңы—250 рубль;
Пуговын Николай Авранович—Тес-Хем районда көдээ болгаш колхоз тудуунун килдинин тудуг-техниказы—300 рубль;
Дайырбан Оюн Абаанович—Таңды районда «Победа» колхозту тудуг бригадынның бригадир—300 рубль;
Дамдычын Доңгак Өртөө—Улуг-Хем районда Киров аттыг колхозту тудуг бригадынның бригадир—300 рубль;
Оюн-оол Кыргыс Мергиски—Улуг-Хем районда Сталин аттыг колхозту тудуг бригадынның бригадир—300 рубль;
Балдакый Куулар Дамдынович—Өвүр районда «Торгалыг» колхозту тудуг бригадынның бажыңы—250 рубль;
Алай-Хаак Моңгуш Шырыгаевич—Сүт-Хөл районда Киров аттыг колхозту тудуг бригадынның кенжигүн—250 рубль;
Аралдын Чооду Шагжиевич—Тес-Хем районда Чкалов аттыг колхозту тудуг бригадынның бажыңы—250 рубль;
5. Колхозтарда тудуг ажылының талазы-биле идепкейлиг ажылдааны дээш ВКП(б) обкомунун болгаш облкүсскомунун Хүндүл бижик-биле шаңнааны:

УЛУГ-ХЕМ РАЙОНУНДАН:

- 1. Дамбаалай Дагба—Киров аттыг колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
2. Кара-Седен Д. Чырык—Киров аттыг колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
3. Сюктер-оол Д. Дайыр—Киров аттыг колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
4. Кызыл-оол Тюлош Чүлдүм—Киров аттыг колхозту бажыңы.
5. Монгай Доңгак Курсан—Киров аттыг колхозту бажыңы.
6. Балдан-Комбу Доңгак Чамба—Киров аттыг колхозту бажыңы.
7. Бадм-Сүүр Доңгак Чамзы—Киров аттыг колхозту бажыңы.
8. Кара-оол Доңгак Чылдыспан—Киров аттыг колхозту бажыңы.
9. Нүрү-Сат Доңгак Өрге—Киров аттыг колхозту бажыңы.
10. Дүгер Доңгак Серээ—Киров аттыг колхозту бажыңы.
11. Тюлош Салчак Хайзын—«Искра» колхозту бажыңы.
12. Дамбар Тюлош Дамбыкай—«Искра» колхозту бажыңы.
13. Дамбар Тюлош Хүргүлөк—«Искра» колхозту бажыңы.
14. Шулукай Тюлош Кавай-оол—«Искра» колхозту бажыңы.
15. Камчыал Тюлош Дзыгыр—«Искра» колхозту бажыңы.
16. Дарыма Доңгак Базырович—Калинин аттыг колхозту бажыңы.
17. Лолай Степан Дондуп—Калинин аттыг колхозту бажыңы.
18. Комбу-Байыр Петр Арган—Калинин аттыг колхозту бажыңы.
19. Өдүрк Тюлош Калбак-кысович—Сталин аттыг колхозту даргазы.
20. Доржу Кыргыс Бора-Кулак—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
21. Алай Доңгак Сагаалай—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
22. Сат-Хөө Вайба Кок-оолович—«Кызыл тул» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
23. Алы-оол Иван Домайлович—«Кызыл-Тул» колхозту бажыңы.
24. Доржу Кыргыс Куртаевич—«Кызыл-Тул» колхозту бажыңы.
25. Лопсан Николай Чингитович—көдээ болгаш колхоз тудуунун килдинин эргелекчизи турган.
26. Харын Валентин Дмитривич—көдээ болгаш колхоз тудуунун килдинин инженери.
27. Валеев Аббас Атаулович—районун тудуг килдинин техниктиг акылдакчысы.
БНИ-ХЕМ РАЙОНУНДАН:
28. Маады Маначык Чадамбаевич—«Май 1-зи» колхозту бажыңы.
29. Доронин Дмитрий Спиридонович—«Кызыл тараачын» колхозту ыш белекээр бригадынның бажыңы болгаш ыш дилер раманын плоставы.
30. Байкара Амыр Хавракович—Кочетов аттыг колхозту бажыңы.
31. Байкара Тынтык-Кыс Дамчайлович—Сталин аттыг колхозту тудуг бригадынның бригадир.
32. Байкара Токужук Конгарович—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
33. Ховалыг Чамзырын Богданович—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
34. Маады Кулар-оол Чингитович—«Май 1-зи» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
ТЕС-ХЕМ РАЙОНУНДАН:
35. Шонар-оол Санчат Сооевич—Калинин аттыг колхозту бажыңы.

36. Адыя Самдаң Хандыевич—Калинин аттыг колхозту бажыңы.

- 37. Бады Иван Ловаевич—Калинин аттыг колхозту бажыңы.
38. Ланзыы Оюн Енданович—Ленин аттыг колхозту бажыңы.
39. Сяйрик Шорс Бульчунович—Ленин аттыг колхозту бажыңы.
40. Чаткар Чооду Кажаевич—Ленин аттыг колхозту бажыңы.
41. Мартыгыр Чигжит Лопсанович—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
ӨВҮР РАЙОНУНДАН:
42. Доспан Тумат Чалаң-оолович—«Торгалыг» колхозту бажыңы.
43. Чамзырың Доңгак Кунгаевич—«Торгалыг» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
44. Дамбаакы Тюлош Сенджинович—«Совет Тываның 5 чыл ою» колхозту бажыңы.
45. Доржу Кыргыс Бюрюбович—«Совет Тываның 5 чыл ою» колхозту бажыңы.
46. Девек Кара-Сал Данчинович—«Совет Тываның 5 чыл ою» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
47. Ойдуп Александр Чамзынович—көдээ болгаш колхозтар тудуунун килдинин эргелекчизи.
ЧАА-ХӨЛ РАЙОНУНДАН:
48. Чунгаа Кыргыс—Сталин аттыг колхозту тудуг бригадынның бригадир.
49. Тошкуп Тюлош—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
50. Билчима Монгуш—«Бурунгаар» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
51. Чадамба Моңгуш—«Бурунгаар» колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
52. Борбаан Тюлош—«Бай-Булуң» колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
53. Танов Тюлош—«Бай-Булуң» колхозту бажыңы.
54. Сандан Моңгуш—«Улуг-Даг» МЧАЭ-ниң тудуг бригадынның бригадир.
55. Чолдак Торжу—Урбунде «Ким» МЧАЭ-ниң тудуг бригадынның бригадир.
СҮТ-ХӨЛ РАЙОНУНДАН:
56. Бугаакы Моңгуш Девекчинович—Киров аттыг колхозту бажыңы.
57. Кокуй-оол Куулар Соайрунович—Киров аттыг колхозту ыш дилекчизи.
58. Балам Ооржак Бадаевич—«Сталинчы орук» колхозту бажыңы.
59. Сайын-Белек Ондар Балык-Кыраович—«Сталинчы орук» колхозту бажыңы.
60. Тамдып Ондар Ильгитович—Калинин аттыг колхозту бажыңы.
61. Намзың Ондар Эренович—Жданов аттыг колхозту ыш дилекчизи.
КЫЗЫЛ РАЙОНУНДАН:
62. Самбуу Куулар Топпан—«Победа» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
63. Довурак Шоокуң Довуракович—«Совет Тыва» колхозту бажыңы.
64. Койгуймай Даваа Чеченчик—«Совет Тыва» колхозту бажыңы.
65. Яков Маады Сандинович—

«Черби» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
66. Ондар Бартек-Чадып—«Бай-Булуң» колхозту бажыңы.
67. Оюн Чурукпай Докталович—«Мадчын» колхозту бажыңы.
68. Дамдың Маады Дондуп—«Баян-Хем» колхозту даргазы.
69. Чимдан Маады Хоор-Аттыгович—«Баян-Хем» колхозту тудуг бригадынның бажыңы.

ТАҢДЫ РАЙОНУНДАН:

- 70. Капчыр-оол Константин Дорген оолович—Ленин аттыг колхозту даргазы.
71. Оюн Бадм-Сагаан Чүлдүмович—Ленин аттыг колхозту тудуг бригадынның бригадир.
72. Оюн Бадырғы Маначелович—Ленин аттыг колхозту бажыңы.
73. Лашин Семён Кузьмич—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
74. Оюн Санчат Самойлович—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
75. Оюн Мунзек Агабаанович—Сталин аттыг колхозту тудуг бригадынның бригадир.
76. Оюн Седен Мандалоолович—Сталин аттыг колхозту бажыңы.
77. Оюн Дамбыра Каваевич—«Победа» колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
78. Оюн Дартан Дувай—«Победа» колхозту бажыңы.
79. Оюн Чүлдүм-оол Санахович—«Победа» колхозту ыш дилекчизи.
80. Оюн Камбыр-оол Натпиг-оолович—«Победа» колхозту ыш дилекчизи.
БАИ-ТАЙГА РАЙОНУНДАН:
81. Сарыг-Деге Салчак Сюрюнович—Сталин аттыг колхозту тудуг бригадынның бригадир.
82. Чүлдүм Салчак Аываевич—Сталин аттыг колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
83. Очур Салчак Ак-оол—«Победа» колхозту тудуг бригадынның бригадир.
84. Чымн Хертек Селяк-оол—«Мурнакы» колхозту бажыңы.
85. Дондуп-оол Хомушук Чамзынович—«Тээли» колхозту тудуг бригадынның бажыңы.
6. Колхозчу-араттарын сууржуң амдыралче шилчидери-биле колхозчу суурларның тудуунун күрүнең чулу херээ кылдыр көрүп, колхозтарның тудуг бригадаларына масса-политиктиг ажылдарын күштөлдөргөн болгаш колхозчу-тудугчуларын ортузунга социалистиг чарышты калбартып тургаш, 1951 чылда доктаатынган тудуг планын хуусаа бетинде күеседирин хандырарын көдээ болгаш колхозтар тудуунун эргелелинге (эш Смирновка), көдээ акылдакчы эргелелинге (эш Цевменкога), ВКП(б) райкомнарының, райкүсскомунарга болгаш колхозтарның партия эге организацияларына даргыр.
7. Колхозтарда тудуг ажылының темпизин моон сонгаар күштөлдөргөн болгаш көшүкүн-колхозтарын сууржуң амдыралче шилчидер планын чууга чок күеседир сурула-биле 1951 чылда көдээ болгаш колхозтар тудуунун талазы-биле социалистиг чарыштың негелделери баддылар.
8. Облкүсскомунун 1950 чылдын июнь 28-те үндүрген доктаалы-биле тургускан колхозтарда тудуг ажылының талазы-биле социалистиг чарыштың темпизин шаңнап-мактаар хемчеглерин 1951 чылга хевээр арттырар.

Чонун ортузунда бижик билбес болгаш биче бижиктиг чорукту узуткаарының ажылы улам күштөлдөргөн

Тыва автономнуг областың культу-рут хөгжүдөө чыл-бүрдү улам чаа-чаа бажыңдары кылып, социализмниң бедик чадазынче сонсаат чогу-биле көдүрлүп унуп турар. Совет рөгө-чакырганы чылдарында тыва улустун культу-руг депшилгези онза шапкын темпизил болуп келген. «Бүгү ажылчын, тараачынырны культу-руг болгаш артем билгилер кижилер кылыксаар күзөлдүг бис, бис оңу чогуур өйүндө кылдыр-даа бис»—деп эш Сталинның мерген өстери амыа: Тыва областа ылаптым-биле боттанып турар. Чизээ, чогуур наздыг чонун бижик билдир 1944 чылда 62 хуу турган болза, ам 90 хуу ажыл турар.
Улустун бүгү-ниги өөредилгези бистин областың социалистиг чартылгааның чедиришинин шилчирелелинин бир чугула магадылап апарган. Мурнунда хожуандай чоран улустарның дүрген хөгжүп сайыраар чорууче улганган большевик партияның национал политиказы бижик билбес болгаш биче бижиктиг чорукту узуткаары-биле бистин областа чорудуп турар кайгамчык улуг ажылга бодунуң илерелин тыпкан. Оң боттук чизээне, чүгле сөөлгү 1949, 1950, 1951 чылдарда белин бистин областа бижик билбесте узуткаарының херээне чарыгдары-биле күрүнеден 732 муң рублди үндүрүп турары ылаптып барында болур.
Совет Тываның социалистиг чартылгааның дүрген хөгжүдөөгө шапкын жураштырып турар, бижик билбес болгаш биче бижиктиг чорукту узуткаарының айтырыы областың партия, совет, профэвилел, комсомол организацияларының мурунга бүгү чиди-биле туруп келген. Ону барымдалааш, ВКП(б) обкомунун бюрзу, облкүсскомунун 1949 чылдын май 11-де туснай доктаалды хуулеп алган. Ол доктаалда айтылган болза: «Областың чурттагы чонунун ортузунда бижик билбес, биче бижиктиг чорукту дүрген узуткаарының ажылын бүгү партия, совет, профэвилел, комсомол организацияларының күрүнеге учурдузалыг, политикагы чугула сорулганы кылдыр санаашаан. Ол акылдың улуртулгазын үндүзгүн-биле экижидиң тургузарын ВКП(б)-ниң райкомнарының, райкүсскомунарга хууздир» — дээр. Ол доктаалга харын кылдыр бижик билбес чорук-биле демисекир дээш, коммунистерин, комсомолчуларын, профэвилелистерин, партия кенжигүн эвестерин иштинден чүс-чүс культу-армейчилер кулпотохкоде шаап киргенер. Культу-армейчилердин а-к-сетилдиг кызымак ажылдарының хараазы-биле чүгле 1950 чылдын дүргүндө 3741 кижик бижикти эки билдир кылдыр өөртөгөн. 1931 чылдан бээр үзүнтөлчөк ажылдап келгеш, ол үенин дүргүндө 200 аймак кижини бижикке өөртөкөн Чая-Хөл районда М. Мандараа, 50 кижини бижикке өөртөкөл комсомолчу К. Куулар, 84 кижини бижикке өөртөкөн, Улуг-Хемниң Димитров аттыг колхозта эш Түмен-оол чыл дүргүндө 42 кижини бижикке өөртөкөн Таңды районун «Тилгеле» колхозта комсомолчу Соднам, 78 кижини бижикке өөртөкөн, Бай-Тайга районда көжөр кызыл өг эргелекчизи К. Кертик-Кок ышкыш культу-армейчилериниң аттары бистин областа калба-биле билдинер.

Чонун бижик өөредилгезинге кызымак ажылдарын улуг-биле үнелеп кирбүшан, ВКП(б)-ниң обкомун болгаш облкүсскомунун эрткен чылдын октябрь-де 80 культу-армейчилерин ашка-биле, 136 культу-армейчилерин Хүндүл бижик-биле шаңнаан. Эрткен 1950 чылда обкомна бижик өөредилгезиниң 441 болгумчери, 589 культу-армейчилер ажылдап эрткен.
400 кижини бижикке өөредир планын тургаш, 324-тү өөртөкөн Эраин районун, 100 кижини бижикке өөредир тургаш, 163-тү өөртөкөн Мөңгүн-Тайга районун бижик билбесте, биче бижиктиг чорукту узуткаарының херээне элөөн улуг чедишкенирлик болган деп санап

Бижик өөредилгезинде бар чедишкенир-биле чергелештир, культу-армейчилерин хой кезиниң акылында, бижик билбесте узуткаарының херээне ам-даа улуг четпестер бар. Бижик билбесте узуткаарының планын районнарың хой кезин чыл-бүрдү чедир күөспөй турар. Ол херекке чарыгдары-биле чактан үндүрүп барган ашка-хөргөн четче ажылдагымай турар.
Бин-Хем району 200 кижини бижикке өөредир тургаш, чүгле 97-ни өөредил, бижик билбесте узуткаарына көрдүнгөн 7.300 рублдин чүгле 5.800-үн ажылгаан. Каа-Хем району 200 кижини бижикке өөредир планын тургаш, чүгле 80-ни өөредил, бижик билбесте узуткаарына көрдүнгөн 7.300 рублдин чүгле 3.400-үн ажылгаан. Кызыл хоорайда 500 ажыг чурттакчылар бижик билбес турунда, хоорайда бижик билбес болгаш биче бижиктиг чорукту узуткаарының ажылы хамыктыг четпес чоруп турар. Ол ажылга чарыгдары-биле көрдүнгөн ашка шуут ажылдагымай. Хоорайда чүгле 70 кижин өөртөп турар 4-ле болгун ажалдап турар. Бижик өөредилгезин Өвүр районда шуут чадагай салдырган. Райкүсскому даргазы эш Негей районда чеме кижик бижик билбесте билибес болуп турар.

ВКП(б) обком бюрзунун доктаалын өзүгар бугу районнарга культу-армейчилерин чөвүлөп учурларды эрткидээр учурлуг турган. Бичаарга элөөн чамдык районнар, ылаңгай Өвүр, Терехөл районнар улуг-биле ооздалдып, организациялары-биле конуг чарык деңгелеге эрттирилген. А Кызыл хоорайда ол чугула ажыл шуут чорутумай барган. Устунде ол байдалдар чүпү айтып туралып диек, чонун кыдындынган кыра бижик-билгилтиг болдулары ышкыш, ол кире чугула акылды партия, советтин организациялары ийги чергени херээ кылдыр көрүп турары тодаргай-дыр.

Областың партия организациязы культу-ар фронтунунун акылдакчыларын, бүгү интеллигенцияны бижик билбесте, биче бижиктиг чорукту узуткаарының демиселинге ам-даа чогууру-биле көдүрүп үндүрбейн, идеолотугу ажылдын ол чугула уластуонугу бүгү улустун херээ чорудурбан. Суур, сумуларда, колхоз, совхозтарда партия эге организациялары ол ажалдан барык-ла хоорулган. Профэвилел организациялары ол ажалга мырыңгай-ла киришпей турар.

Бижик билбесте узуткаарының ажылы районнарың улус өөредилге килдинин чаламыр чок албаны болур турбужа, олар ону мырыңгай-ла чөгөчиг удуртуп туралар. Район өргөленилер, оларның инспекторлары культу-армейчилерге чүгле практиктик болгаш методиктиг дузааны көргүспейн турар чүе авес, бижик болгумчери саазыч, гэралдаш, өөредилге ному, херекселдер-биле конугч четпес хандырып туралар.

Бижик билбесте узуткаарының материалдыг баазаы 1951 чылда дына бажымак. Районнарже улуг улустун бижик өөредилгезинге херекелетир 25 муң тыва үжүгүлдери, дыма хой саньыг программалары тарадып үндүрүлгөн. Оң ыңай бижик өөредилгезинге канчап-даа четтин шыдаар саньыг кыдырааштар болгаш бижик херекселдери областа бар. Культу-армейчилерге немелде болур дыма хой саньыг шыгарак билгилер кижилер бисте ам-даа хой. Ыңчалза-даа ол кире улуг күш чогууру-биле четче ажылдагымай турар.

Кышкы үе болза, бижик өөредилгезин калбартырынга элөөн таарымчалы үе болур турунда, ону өйүн эрткири турарымыс канчап-даа таарышпас. Мынчангай бо арткан үениң иштинде бижик билбесте узуткаарының ажылын шыңгырадыр, бүгү хой-ниитиниң күжүн олче улам сырый эвилелдээр дээр партия, совет, профэвилел, комсомолдун организациялары улус өөредилгезинин органдары шудургу ажылдар улурт.
П. ЧЕЧЕЛНИКЧИЙ.

Улгатыр катыштырган колхозта

Эрткен чылдын, Улуг-Хем районунун Киров аттыг көдээ ажил-агай артелиниң кенжигинери колхозчуларын чуртталга бажыңдарының болгаш бугурүлгениң, мал акылының тудугларының талазы-биле улуг ажылдарын кылганын. Бир чыл иштинде-ле 26 чаагайжыткан чыры, эки бажыңдарын тудушкуну доозулан болгаш оларга колхозчулар киреп слүрүп алганын. Ол ышкаш мал кыжаазы, чунар-бажың, тараа дээрбөжүннү тудуу доозулган.
Колхозчуларын инициативазы-биле артель тууйбу бугурүлгезин органиастаан. Эрткен чылдын чүгле 10 айларында колхозчулар 12 муң незек тууйбуну

белет ээинер, а тууйбунуң кылган шынары эки болуп турар. Ам колхозчулар колхозту тууйбу талазы-биле негелдезин боттары хандырдылар.
Артельде тудугларын туснай бригаданы органиастатынган. Ол бригадистолдар, орунар, табуреткалар, аскылар, тумбочкалар, экигтер, сонга рамалары болгаш канцеляр столдары кылып турар.
Колхозчуларын эки органиастатынган күш-ажылы шак мындыг байдал-биле колхозтан үнер улуг чарыгдалдызырган болгаш колхозчуларын боттарының хереклеги чогууру-биле хандыртынып турар.

Чазаныкчылар сөзүн ээлеп турар

Алыч-чемге болгаш улутпур бараанын-гына чаа 4 дугаар өртег кудулазын-гынын чорудар дугайында ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң болгаш ВКП(б) Топ Комитетиниң доктаалына харын кылдыр бугуруткуч күштү бедидер дугайында Кызылдың мебель фабриказы (директору Попов) алган хуулаезин күеседир турар.
Март 1-ден 10-ге чедир 100 оргомыг сандылар кылдыр тургаш 150-ни, кий хажраактыг 30 столдар кылдыр тургаш

39-ту, оорга чок 50 сандыларын, 17 муң траналарын болгаш оон-даа өске хой чүдөдери марттын баштайгы он хонуунда кылганын.
Фабридан бедик шынарды херекселдер кылдырынга хүн бугуруди үлүг нормазын 105 хуудан 115 хуу чедир күеседир турар Кызыл хоорай Советиниң депутаты чазаныкчы Носков, чазаныкчылар Койгунак, Самойлов ышкыш станоччуларын саны көндүп турар.

О. САПЧАЙ.

Тудугга ыяш белеткелин эки чорудуп турар колхоз

Колхоз тудуунга ыяш материалдар белеткели Бин-Хем районун колхозтарында үзүктел чок чоруп турар. Ленинка суурда коммунист эш В. Мактар даргаан «Кызыл сылдыс» колхозту бажыңчылары (тудуг бригадир Булчуңей) аш-чөк болгаш улутпур бараанының дайын сөөлүндөги 4 удаагы кудулазымышының дугайында ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң болгаш

ВКП(б) Топ Комитетиниң доктаалына харын кылдыр тудугта бедик шынарды ыяш материалдар белеткээр дугайында хуулаезин күеседир талазы-биле район иштинде мурнакчы колхоз болуп турар.
Чүгле март аянын баштайгы он хонуунда бүрүн дерслиг он аъттардыг 14 кижик тайгада ыяш белеткелин конугч эки чорудуп келгени-биле, ук айның 11-ге чедир

бир муң чудукту тайгада белеткээр болгаш оң иштинде 400 чудуктарын суурда, 300 чудуктарын машина, терге оруунда сөөртүп алганын. Оон аңгыда Өк суур-биле Ленинка аразына телефон шөриңге хереклээр 250 эдгаштарын март айда белеткел алыр дугайында хуулаезин база-ла эки күесеткенер. Март 10-га чедир белет-

кениннен 250 чудуктарын суурда сөөртүп алганын.
Тудуг материалы белеткериңге бажыңчылар Хуреичин, Седенбил, Комбу-жук, Рибов болгаш Настык-оол олар хүн бүрдүе үлүг нормазын 110—130 хуу чедир күеседир, конугч эки жылдап турарлар.

Редакцияга ЧАГААЛАР

Буруулуг саналга—самчыгдалдан тудавас

Өвүр райпоунун системазынга өрсамчыгдал 1949—1950 жылдарың түнели-биле алырга 500 муң рубль ажыл турган. Айтыргың шын илередиң келирге, ол ыракт өске болуп турар. Ис чокка үрел самчыгдатырган хөрөңги-биле чүве будуруп алган, азы бот-отчетта хөрөңи ытгалдыг.

Райпоунуң аппаратында ажылдат турар бот-отчеттуг 4 кезде 30 муң рубльди, магазинерге бажыннар, база райпоунуң дээрбин кылырынга үнгөн 21.284 рубльди ыңчаарда ажылдат турган 5 кижиге онаштыр самчыгдалга санап турган. Ол ышкаш 1949 чылда 18 кижиге райпо-биле керээлер ёзуугар 14.154 рубль алган, ооң чамдызы күү-сүтүнени-даа бар, ол база самчыгдалда кирген.

Мурнуңа садыгып турган, шагда ла санап үнгөн тудалга чок деп актылыг 3 кижиниң алында база хой түңүтү самчыгдал бар. Харын райпоунуң ал-бан черлеринден шилчатирип алыры 6.423 рубльди безин самчыгдалга нагай

санап турганы дыка чөгөңгич. Ол бүгү-нүң буруузу райпо даргазы эш Баазиңга, садыг килдиниң эргелекчизи эш Чүлдүмгө болгаш бухгалтери Намзың-оолга шуут хамааржыр.

Өвүр райпоунуң шак ындым четпес ажылын узуткаарыга облотрбеосо-тон талазындан боттуг удуртулга баш-бербей турар. Ол ышкаш Оюн-оол деп кижиге келгеш, санажылганы бүрүн кы-бай, чааскаан акт тургузуу бижээш, оозун райпо баштаар черинге түндүн саналдавай-даа эеп чанган бо-ла. Райпо-нуң ажылынга Оюн-оол кандыг-даа дуза бербээн. Харын райпоунуң бухгалтергери В. Болькин, А. Поверник олар-биле архивтен эрги документ үзе-соп-алгаш ооң-биле садыгдан 200 рубльдиң бараан, база спирт чүүдөдөрүн бузуруп чээн бол-ганнар.

Өрсамчыгдалдарга удур демиселди күштедирбишан, сан-түңнү шын тур-гузуу база чутула. Ол чорук боттуг удуртулгедан хамааржыр.

Т. КАРА-ООЛ.

Чоннун негелдезин чөп хандырар

Кино дээрге, чоннуң культуразынга кол айтыргың бирээзи. Ол негелдени областың кинофикация эргеледи дески хандырбайн, ылангыта ыраак районна-рын кыдыг сумуларыга шуут-ла кино чорутушайн турар.

Сүт-Хөл районунуң Алдан-Маадыр су-мууунда чон 2 чыл ажык кино көрбээн, мында школа база бар. Ол дугайында дилеглиг негелдени суму Советин дам-чыштыр район организацияларыга каш удаа тургузуп келсе-даа, түнел чок кезээр артык.

Ажылын планназас чорудар совет ал-бан чери бисте чок, ыңчаарга областың кинофикация эргеледени системинден ол айтырыг чүгле саазын кырында тур-густунган. Билангыя кездеде көжөр чамдык кинолар багай ажылдат турар. Бир кино ол-ла черинге чаллаар, өске черлерде негелде чеже-даа калтырып турза, ону сонугураас чүүлдөр бар. Чоннуң негелдезин үнелеп көөрү чу-гула.

О. АЛЕКСАНДР.

Колхоз библиотеказының ажылын сегидер

Улуг-Хем районнуң Эйлиг-Хем суму-унда Сталин улустуң колхоз бар. Ол об-ласта база бир улугтыр катыштырган колхозтарның бирээзи. Ооң өреге бол-гаш ижини саны элээн хой болгаш ажыл-гай талазы-биле мураңкы колхоз бо-луп турар. Ындыг болза-даа, аңаа 1949 чылда-ла организастап тургускан би-блиотека (эргелекчизи эш Билчир-оол) бо хүнге чедир ажылдааган келген бол-гаш харын-даа эш Билчир-оол хой чүгү номнары болгаш библиотеканың өскө-даа эр-херекселдерин колхоз тө-вүндөн 3 км. хире черде өөндө бар-ба иштиңде суккаш, чымыш-биле кады чыып алган олуп турар. Ол ышкаш библиотекага эш баштай хой аныз музика херекселдери база бар турган. Ам оюң чарык бузуу артыкчылары бажы-

нар санап тарагылаан болгаш үрелип калгылаан чыгылаар.

Колхоз баштаар чери библиотеканы оран-сава-биле бүрүн хандырган турда, та чүге ажылдавайн турар чүве ийин? Номнары номчурун аныктар болгаш колхозчулар улду-биле күзеп турарлар.

Эш Билчир-оол ажыл кылбайн тур-рар хирезинде, сумунуң почтачызы бол-гаш библиотеканы эргелекчизи болуп, ийи даңкыр ажыл төлөвирин ал олурар. Кылган чүвези чүгле солун дажымыры-гы утланган. Ынчангаш бо черинг ажыл-чы оло кире баксыраанын районнуң культура-чырыдыштынын килдизи эш Максир-биле-тура кемчег албайн турар. Ону дарып көргөш, ооң ажылын дигри-лер дугайында шыңгыы кемчег алза чо-гуур.

Д. САТ.

Социалистг хөрөңгини карак огу дег камгалаар

Нийтиниң социалистг өңчүзүңгө хал-дэр кижилер улустуң дайыны болурун Сталинчи Конституцияның 131 чүүлдүң дүрүмчүткен. Ындыг турбуза, өрсамчыгдалга удур демиселди Сүт-Хөл райпоунда баштаар чери (даргазы эш Наскыл) онза багай чорудуп турар.

Самчыгдалдың түвү өзөгөрдөдөн харын сөөлгү үеде 200 муң рубль чет-кен. Хөр-Тайгага садыглан турган П. Өлзей дөрт-ле айнык иштиңде 10,9 муңду, Сүт-Хөл майгыныга тур-ган С. Шаңгыр-оол алды айнык иштиңде 36 муңду самчыгданы илэрзөө.

Социалистг хөрөңгини үргедиктер-леринге удур демиселди күштедирер-ден туржук, харын райпоунуң чамчык аялданчылары аңаа киржип турган чүүлдери безин бар. Чикээ, бухгалтер Абаниян, Килин, Грилов, райпо даргазы турган Мирнин, оралакчызы Чучун, склад эргелекчизи Чылбак-оол

оон-даа өске.

Ажылга кижилерин хынамча чок алыр, каадыр белеткээрин үнелес, ылангыя удуртулганың хыналда чок канцеляр-бюрократтыг стили Сүт-Хөл райпоунда амдыгаа чедир уламчыла-шышаан. Өрсамчыгдалдар ооң барык шууту магазиннеринде илереп турар. Хөлчүктүгдө магазин эргелекчизи Идам-Сюрюк 14 муң рубльди, Кожэ баазы-зынаа турган Белек 5 муң рубльди, Ийме садымыңың белеткелчизи турган Ныйма 35 муң рубльди самчыгдал бу-дагданы аңаа барында болуп.

Күрүңнүң социалистг хөрөңгини үргедип самчыгдалдарга удур демиселди хойлу ёзуугар шыңгыы тургузар керек. Ажылды иштинге кирбес эрен-гй удуртулгандан дарып чаллаш, са-дыг четкилерин амдыралчы удуртулга-биле хандырары чутула.

С. СЕРИҢ-ООЛ

Мал бажыңа хора чедиргеннерин шиткен

Чаа-Хөл районда чамдык сумуларың малы эрткен чылдан дыка кудулаан. Оол чылдагыны болза, хуу ажылдыг төмдүк кулак идегеттер коллективиза-цияның хөрөңгө удууранык, боттары-ның малын өш-биле төгөчгөлөр чорук-тардан болуп турар. Ооң тодаргай хө-рөңгүн болза, районун Ак-Дуруг суму-унда шаанда феодал идегеттериниң ажы-төлдү Монгуш Базыр, Монгуш Се-ден-Хуурак хой санын малдарын кайы хамаан чок төгөчгөп турганы илэрзөө.

Монгуш Базыр бир чылдың иштиңде 79 баш малындан 53 башты чок кылып төгөчгөзөн. Монгуш Седен-Хуурак эр-кен чылдың январь бирээде 63 баш малдыг турган, бо чылын чүгле 8 баш малды артырган, өскезин баазарлап, садыгдан төгөчгөп чок кылган. Ол-ла сумуда Монгуш Сангажап чүгле чаң-гыс чылдың иштиңде 156 баш малындан 110 башты чок кылган, ооң иштиң-ден 33 башты бодуңа өлүрүп чээн. 73 башты садып бодуңа шымчөөсө хөрөңги

кылып алган. Монгуш Дадар-оол 161 баш малды кара өш-биле төгөчгөп чок кылганы илэрзөө. Устүнде фактылары болгаш оон-даа өске чылдагааннарын барымдалаш, районнуң улус судуун үнүшүкчүлүг ажык суду-биле Монгуш Седен-Хууранты, Монгуш Базырын, Монгуш Сангажаныкы, Монгуш Дадар-оолду шиткен. Монгуш Седен-Хууракты болгаш Монгуш Базырын РСФСР-ниң кеземче хөрөңүн 79 чүүлдүнүң бир кезээ-биле ийи-ийи чылда күш-ажыл лагеринге ажылдаары-биле шитти-шаан, РСФСР-ниң кеземче хөрөңүн 34,35 чүүлдери ёзуугар ол шиткелин эртерген соонда сонугуру-сонугулар эргезин үш-чү чылдыр иштиңде зазы-шаан, турган черинден шөлүүр кылдыр шиткен. Монгуш Сангажап, Монгуш Дадар-оол оларны РСФСР-ниң кеземче хөрөңүн 79 чүүлдүнүң бир кезээ-биле ийи-ийи чылдарда күш-ажыл лагеринге ажылдаары-биле шиткен.

А. АДЫҢЫ.

АНШ-та тайбың дээш шимчээшнин

НЬЮ-ЙОРК. Америк профвилелдериниң конференцияның национал комитети тайбыңны камгалаары-биле 40 штаттарда профвилелдериниң организа-цияларының 100 ажыг удурткучулары Трумэнге чоруткан чагаага ат салган, ол чагаада чугалаан турары болза:

«Дайын чайлаш чок болур чүве эвес деп чүвеге профвилелдер ажылдакчы-лары быжы-биле идгээр бис. Бис, профвилелдер ажылдакчылары полити-тиг үзел-бодальмыс ытгалдыг болуп тургусса-даа, дайын чайлаш чок болур деп меге сурталда непередип турарларга удурланар бис. Тайбың чайлаш чок, тайбыңны хандырары бистиң холуушта деп чүвеге идгээр бис. Франклин Руз-вельтиниң чугаазы-биле алырга дайын-ны «кадыг-дошкун болгаш чазактар» аразында чөрүлдөөлери таарышты-ларының мырнай чедимче чок аргазы» кылдыр көрүп турар бис». Герман бол-гаш тайбыңга хамааржыр турар өске-даа айтыргылары чугалажыры-биле даштыкы херектер министрлериниң чо-үлөп хуралын чыыр айтырыгта докта-дышаан, медегелге ат салганнарын демделеп турары: «Мөөң-биле холбаш-тыр Совет Эвилелиниң саналы-биле алырга дайын чайлаш чок болур чүве эвес болгаш бүгү делегейниң айтыргы-лары тайбың арга-биле таарыштырып болур дугайында совет чазактың баш-тыкчызы премьер Иосиф Сталинниң чоокта чаа кылган медегели чутула деп санап турар бис.

Тайбың ыявалы хандыртынар бол-гаш хандыртынар турар укурлуг. Дөрт чурттарны ам болур конференцияны бүгү нийтиниң тайбыңны камгалаарыга чаа болдунар аргалары бар. Бүгү деле-гейге үр, демократтыг тайбыңны док-таады болур бо үнелиг аргалардан ту-тууларын бистиң чазавыстың баштыны, дээрги президент силерни кыйгырып тур бис.

Бистиң чуртувустуң болгаш өске-даа чурттарның айыыл чок чоруну Совет

Эвилели биле Катышкан Штаттарның аразында эл-найырадың харызаала-рынга үндезилетинген рузвельтичи «улуг планга» болгаш тайбыңны поли-тиказынга эеп келир чорук хандырып болур деп чүвеге идгээр бис. Бо поли-тика дайын үезинде «өектиң» чурт-тары тиелээрин хандырган. Бо поли-тика КНО-ну тургузарының үндезини салган. Бо политика бүгү нийтинин үр тайбыңны хандырып болур.

Дайынга белеткел болза, күш-ажылчы улуска дыка аар болган. Ажыл төлө-вири чангыс черге туруп, өрткөтөр көдүр-чүгү, үндүрүлгө утгалдып турар, ың-чаарга монополистерниң кончаазы көс-түп көрбөөн хемчээлдинге чедир өзүп турар.

Дайын белеткелдери болза, профвилелдерин болгаш улустарны эргезин, эң ылангыя негр чурттакчыларың бол-гаш өскө-даа биче националдарның эргезинге айылдыг таварыштырып турар. Бүгү кижиге төрөлгөтенге бужар бакы бо чоруктарны болдурбас дээш, бүгү чурт-тарда чазактарның харысалгалыг удур-тукчулары бүгү делегейни чөрүлдөө-лери тайбың ёзу-биле таарыштырар бү-гүле болдунар хемчеглерни алыр ужурут.

Тайбың дугайында дугуржулгалары атомнуг бомбалашыңга таварышкан хоорайларны өрткөтөн төжөктериниң аразында чорудар эвес, конференция-ларга чорудар ужурут. Тайбың дугайында дугуржулгалары делегейниң дайынының үргөдөшкүннү чоруну ци-виллизацияны чок кылбаан турда, ам-дан эгелээш чорудар херек. Америк улустуң эрге-ажымыга бараан болур силер, бистиң чуртувусту болгаш бистиң хосталгавыска ёзулуг айыыл чок чорук-ту хандырар силер».

Медегелге чер-черинг профвилел-организацияларының хой-хой даргалары, секретарьлары болгаш өске-даа удурт-у ажылдакчылары ат салган.

(СЭТА).

Болгар улус тайбың дээш демиселде

СОФИЯ. Болгарияның Ада-чурт фронтуунуң 1.600 муң хире ажылчы чоннары катыштырып турар политикти болгаш хой нийти организациялары политиктиг чырыдышкын талазы-биле улуг ажылды чорудуп турар.

Болгарияның телеграф агентилелиниң дыңнадып турары болза, 240 муң кижиге анызы-бүрү болгаш 20 муң бөлүктерде өөренип турар, олар аңаа болгаш совет литератураның Чогаалдарын, эш И. В. Сталинниң болгаш Георгий Димитровтуң биографиязын, Болгарияның улус республиказының конституциязын, улустуң эрге-чагырганының экономуг политиказын, Совет Эвилелинде соңна-лың тургузуушкунуң дуржулгасын, Болгарияның чазавыс болгаш Болга-рияның коммунистг партиязының шиттирлерин болгаш чорудуп турар кемчеглерин өөренип турар.

Чүгле 1950 чылдың ийи дугаар кезээде 30 муң ажыг кичээл чоруткан, аңаа 2 миллион ажык кижиге олуршкан. Бо-ла үениң иштиңде 60 муң кижини хаара тудуп турар 16 муң пропагандист бөлгүмнерин аныткан. Ажылчы чонна-рын бажыңнарыга баргаш агитатор-ларның кылган 200 муң ажыг беседа-

ларынга 4 миллион хире кижиге олурш-кан, ол беседаларың темалары болза, тайбың дээш демиселдиң айтыргылары, тарылга кампаниязынга хамааршкан өскө-даа айтыргалар болур.

Ада-чурт фронтуунуң организация-лары тайбың камгалаар комитет-биле кады ажылдашышаан, тайбың дээш демиселге идепкейлиг кирип турар. Бо организацияларны кезижүңири «Прав-даның» корреспондентизи-биле эш Сталинниң беседазын, Тайбың талалак-чыларының Ийи дугаар Бүгү-делегей конгрессиниң шиттирлин, тайбың кам-галының дугайында улустуң хуралына хүлээп алдыгдан хоюлуңу, Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелини шиттирле-рин өөренип турар. Бо үеде Ада-чурт фронтуунуң бүгү организациялары тайбыңның пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелини Кыйгырып өөренип турар. Болга-рияның ажылчы чоннары бо Кыйгыры-ны бүрүнү-биле деткин дугайында бо-дунуң беленин болгаш бо документи-ниң адаанга боттарының холуңуң үжүүн чаңгыс кижиге ышкаш салыры таңгырагтап турар.

(СЭТА).

Компартияны хоругдаар дугайында хойлу төлөвилелин Австралияның чок болдурган

СИДНЕЙ. Австралияның коммунистг партиязын хоругдаар дугайында эрткен чылын Австралияның парламен-тизи бадылааны конституцияга таарыш-

пас хойлуңу Мельбурнеге Австралия-ның үстүкү суду күш чок деп санаан.

(СЭТА).

Америк улус Кореяда дайынны уламчылаарыңа удур

ПРАГА. Лондондан Телепресс аген-тилининг дамыдып турары болза, «Дейли Мейл» солун бодунуң Нью-Йорк корреспондентизи Дон Иддоннун медеэзин парлап үндүргөн, ол чүүдө америк улус «уламчылавышаан турар хан төгүшкүннүг чоруктан турупкан деп медегелеп турар. Америк улус Ко-

реяда дайынны соксадырын күзөп турар».

Бо үеде америкнаарың дайын со-рулганы болза, бөлүк чурттакчылары расказы барымдалаап узуткан чок кы-лыры болуп турар деп Иддон бижип турар.

(СЭТА).

Макронисос ортулукта хоругдатыганның шыдажыр арга чок байдалы

АФИНЫ. «Демократисос типос» со-лун Макронисос ортулукта хоругда-тыганның этеп эриндээр чоруктар-ны катап эгелээниниң дугайың дыңна-дып турар.

1950 чылдың ноябрьден эгелээш, эрге-чагыргага Венизелос-Палаидреуңуң казаа кирген соонда, бо ортулукта ту-руп турар хоругдатыганның чурт-талга байдалы улам-на шыдажыр арга чок болу берген деп солун бижип турар Хоругдатыганның шыңгызы-биле

туснайлап тудуп турар болгаш кады-дошкуну-биле эттеп турар. Лагериниң эргелет чери хамык хоругдатыганның, ооң иштиңде улуг аарыг кижилер-ни албадат ажылдарың сымарып тур-рар. Харыксырап баксыраан болгаш аарыг кижилер хан дүжүрүп, черге жукуп турда-ла оларны катап тургу-зур тыртып келгеш, аар дам-жырың албадат турар.

(СЭТА).

Францияның империалистериниң Мароккода араатаның чоруктарыңа Пакистанда удурланышкыннар

ЛАХОР. Француз империалистериниң Мароккода араатаның чоруктарыңа удурланган митингилер дугайында даң-надыглар Барыын Пенджабтың аны-зы-бүрү хоорайларындан Лахорага кири-шаан турар. Бо мokuнун чурттакчылары Марокко дугайында айтыргыны КНО-га көрүп негеп турар.

Мароккоңун, Алжирниң болгаш Ту-нистриң улустарыңа хамаарышпас чо-

(СЭТА).

Марксизм-ленинизмниң классиктериниң чыныды чогаалдарының болгар дылда үндүрүлгези

СОФИЯ. Болгарияның коммунистг партиязының ном үндүрер чери марксизм-ленинизмниң классиктериниң чаа чыныдыларын парлап үндүргөн.

И. В. Сталинниң Чогаалдарының он дугаар томун чырыкче үндүргөн болгаш эш Сталинниң ВКП(б) Топ Комитеди-

ниң XVI съездинде кылган политиктиг отчетдун тускай прошюра кылдыр үндүргөн.

К. Маркс болгаш Ф. Энгельстиң чыныды үндүрүлгелериниң ийи дугаар тому парламентып үнгөн.

(СЭТА).

Эш И. В. Сталинниң «Правданың» корреспондентизи-биле беседазын Румынияда үндүргени

БУХАРЕСТ. Румынияның ажылчы партиязының ном үндүрер чери эш Сталинниң «Правданың» корреспондентизи-биле беседазын румын, венгр бол-

гаш немец дылдарга брошюра кылдыр дыка хой тиражка парлап үндүргөн.

(СЭТА).

Совет-польшаның садыг дугуржулгасы

ССРЭ-ниң Даштыкы Садыг министрестазу-биле Польшаның садыг төлө-лериниң аразында дугуржулгаларның чедикшининг доорулганының түнелин-де бо чылдың март 9-та 1951 чылда ийи чурттарның аразында барааннары сол-чуп садыглажыр дугайында протоколда хол үжүктөри салдыганы.

ССРЭ-ниң Даштыкы Садыг Министрестазуунуң Чоон болгаш Топ Европа чурттарының эргеледениң начальниги А. А. Павлов, ССРЭ-ниң Польшада садыг төлөлекчизи Е. И. Бабарин, ССРЭ-ниң Даштыкы Садыг Министрестазуунуң протокол килдиниң начальниги Н. И. Кузьминский болгаш ССРЭ-ниң Даштыкы Садыг Министрестазуунуң Польша килдиниң начальниги И. Г. Писарен. Төлөөлери ол ышкаш Польша респу-бликаның онза болгаш бүрүн эргелиг элчини дээрги Ясинский болгаш Москва-да польша элчин чериниң кезижтиари база үдөөн.

(СЭТА).

Индияда аштааннарның демонстрациясы

ДЕЛИ. Индияда аш-чөмүң байдалы баксырааны-биле холбаштыр Джанпуре хоорайга улуг демонстрация болган, аңаа 60 муң кижиге киришкен. Демонстрацияны хамааты хосталгалары камгалаарың Джанпур ассоциациязындан организастаан.

Ус тывышчылардан, албан хаакчыттардан болгаш биче садыгжылардан аңы-да демонстрацияга хөрөөжөөр болгаш уруглар киришкен.

(СЭТА).

Барселонда болушкуннар Луиджи Лонга барселон болушкуннарының ужуру-дузанының дугайында

РИМ. Италияның коммунистг партиязының чинчиге секретариниң ора-лакчызы Луиджи Лонго «Унита» солунуң корреспондентизинге Барселонда бо-лушкуннар дугайында медегел кыл-ган.

Барселонда болушкуннарың социал болгаш политиктиг ужуру-дузаны улуг деп чүве мырнай билдингир деп Лонго чугалаан. Парлапга чарлатыгдан ме-дөөлөр ёзуугар алырга, ажылчы чонна-рың туустуз категорияларың чүгле ажыл соксадымыннарының дугайында чугаа болуп турар эвес, харын бо шимчээшкынниң шурт чылдагааны бо-лур амдылар чурталганың өрткөн ул-гатырыңага удур, нийти политиктиг чылдагаан болган бүгү экономуг поли-тикага болгаш Франкоңун диктатура-зынга удур бүгү чурттакчы чонун кү-чүлдү демонстрацияларың дугайы бо-луп турар. «Чурттан хайгааракчыларын-дан шынып калбас бо болушкуннар-ның» «ёзулуг политиктиг ужуру-дуза-зын» буржуаз информация агентиле-дери безин медегелеп, «байдал болза, дыка нарын» деп миннип турар.

Барселонну ышкаш калбак болгаш күштүг улусчу шимчээшкын мапиталистг заңдыг-даа чуртга улуг ужуру-дуза-лы болушкун болур ийи, Барселонда улустуң шимчээшкын болгаш сөөлгү айларда Италияга, Францияга болгаш атлантик блогунуң өскө-даа чурттарыга болган болушкуннар болза, америк им-

периализмниң болгаш анызы-бүрү чурт-тарда ооң дузалакчыларың чорудуп турары политиказынга улустуң удурла-нышыны болур.

Франкоңу Испания Атлантик эвилели-ниң кезижүүнү болбайн турар болза-да, Испания агрессия америге блокче база-ла кирип тыртырып турар деп Лонго уламчылаан, ыңчангыштың Барселонга манифестацияны киржикчилери дайын кыпсыкчыларыга аштырышкын таварыштырар дээш бүгү делегейде демисе-жип турар тайбың талалакчыларың улуг американың база бир отряды бол-гаш турар Барселонда чурттакчы чо-нуң удурланышының хенертен болган чорук эвес. Франкоңу ёзу-чуруму док-тааканың соонда безин коммунистг партияга удуртурган испан улустуң удурланышының жакан-даа соксап көрбөөн. Ховуларга, заводтарга болгаш фалангисчи организацияларга безин, биче Муөөлиниң корум-чурумун үезинде турганы ышкаш профвилелде-ринге болгаш фашистг массалыг органи-зацияларга коммунистг болгаш олар-ның-биле эң өки республикачылар бот-тарының агитация болгаш организастг ажылын соксаптайн турган.

Барселонда болушкуннар коммунист-теринг болгаш эш ийи испан демократ-тарың хосталга болгаш тайбыңның хөрөңгө ханы бердингениң түнели болур.

(СЭТА).

ПАРИЖ. Солуннарың дыңнадып турары-биле алырга, Барселонда берге байдал тургустунган. Хоорай тудуру ч псегленген шериглер болгаш поли-цейжилер-биле долган. Барселонда 11 муң ажыг солдаттар болгаш полицей-жилер бөлүлгөнгөн. Массалык-биле тудуп хоругдаар чоруктар уламчылап турар.

Франкоңу өлүрүкчү чорук калчаалы-биле непереп тура-даа Барселонаның болгаш хоорай чогуңуң он-он муң ажылчы чоннары март 14-те ажыл сок-садымынны уламчылап турган. Ма-таро хоорайга 10 муң пеставычылар сыйды соксадымынны кылган. Бадало-нада, Сабателеде, Манресте болгаш Барселонетада ажыл соксадымынны уламчылап турар.

«Юманите» солунуң дыңнадып ту-рары болза, полиция Барселоннун ажылчы чоннарының ортузунга тудуп хоругдаар чорукту массалык-биле чо-рудуп тура-даа, хой-хой бажыңнарың ханаларында антифашистг бижилгелер тытпын, полиция оларны узуткап чок кылыр чай чок турган.

Барселонда антифашистг шимчээш-кынниң бүгү улусчу характерлиг болуп турарын солуннар медегелеп турар. «Барселоннун чурттакчы чоно дайын кыпсыкчыларыңа улуг согушкуну таварыштырган» деп «Юманите» бижип турар.

Францияның ажылчы чоннары Бар-селоннун ажылчыларыңа таварыш-тырып турар каржы хемчеглерге удур-ланганын илередиң турар. Анызы-бүрү профорганизациялары Парижте испан элчин черинге боттарының төлөөлери база удурланышкынның резолюция-ларын чорудуп турар.

Барселондан Франс пресс агентиле-линиң дыңнадымындан алырга, Манресте хоорайда дөрт фабрикаларың ажыл-чыны ажал соксадымынны улам-чылап турар.

Франкоңу эрге-чагыргалар ажыл сок-садып турарларга удур каржы хемчег-лер кылдыр Барселонда элээн хой бу-дүрүлгелерни хаар дугайында айтыш-кын берген.

(СЭТА).

Грецияда чаа боолашкыннар